

U-DUUR

Tartu Ülikooli Akadeemilise Naiskoori häälekandja

15.11.2008 võitis TÜAN Eesti Naislaulu Seltsi korraldatud võistlulmisel A-kategoorias esikoha, meie dirigendile omistati selle kategooria parima dirigendi aunimetus. Meie Tartu vilistlaskoor oli B-kategoorias esimene ning Tallinna vilistlaskoor kolmas. Kohustuslikuks lauluks oli Gustav Ernesaksa sünnipäeva puhul "Sinu aknal tuvid." Fotol valmistub naiskoor lirimaal kirikukontserdiks.

Elu koos Eesti parima naiskooriga

Triin Koch lubab intervjuu alguses, et laseb end tema ees lebavast diktofonist väga häirida, aga unustab lubaduse juba keset esimest küsimust, nagu hajub meie esinemisnärv keset esimest lugu...

Miks on vaja üldse konkurssidel käia?

Igaühte huvitab, kuidas kontserdil läheb ja kuidas publik vastu võtab, aga ikkagi tekib millegagi suhestumise vajadus. Konkurss annab võimaluse end teistega võrrelda ja palju teada saada: mis repertuaari üldse lauldakse, millised on kooride kõlad? Midagi pole teha, üheks kontserdiks harjutamine ei arenda koori kunagi nii palju edasi kui konkurssiks valmistumine.

Sinu isiklik kõige eredam konkursikogemus?

Võib-olla kammerkooriga (TÜKK) Eesti kammerkooride festival Rakveres aastal 2004, kus me võitsime B-kategooria esikoha.* See oli meie esimene konkursiesinemine ja meist ei teatud eriti midagi. See oli tohutu õnnehetk, mida me isegi ei osanud aimata. Me pääsesime Grand Prix'le laulma, mis tundus nii äge! Hiljem hakkavad nõudmised painama ja vastutuse koorem kasvab iga korraga.

Aga ma kindlasti ei alahindaks naiskoori viimast võitu. Mina ei ole ju selle kooriga varem midagi võistlusel võitnud. See emotsioon ja rõõm oli sama ehe ja sama suur.

Ilmselt üks 2008 aasta liigutavamaid hetki oli Gustav Ernesaksa sajanda sünnipäeva auks korraldatud Tartu kontserdi lõpulaul, „Mu isamaa on minu arm.“ Nutsid nii dirigendid, lauljad kui ka publik. Sellele eelnev öölaulupidu ei jäänud ülevate emotsioonidega alla. Lisaks sellele, et laulsime isamaa eest, laulsime ka kahtlemata paremini kui paari viimase aasta jooksul. Sellest, kust tõus kvaliteedis ja ühtses meeles pärit võib olla, räägib pikemas intervjuus põhjalikumalt dirigent Triin.

Veel lehes:

- Test: Millisesse häälerühma sa tõeliselt kuulud?
- Intervjuu Ilkega Eesti veidrustest ja armsustest
- Memuaare nuhkidest ja karmist nõukaajast
- Ja palju muud!

Jätkub lk 4...

Ööviuldaja

Suvel, kui ma maal kaltsuvaipa kudusin ja rabas kiile jälitasin, ei mõelnud ma eriti sellele, kas tulev aasta saab olema pingelisem kui eelmine. Ma üldiselt ei mõtlegi väga palju, kui just ei paluta. Igatahes septembris jälle kooli- ja koorimaailma sukeldudes tabas mind külma dušina arusaamine, et kiilidest pean mõneks ajaks mõtted küll puhtaks pühkima.

Nii palju on vaja teha. Koolitöö ja noore inimese mõistagi keeruline isiklik elu ja autokool kombineeritud pingeliste kooriproovide ja esinemistega. Katsun kuidagi kõike korraga tehes pinnale jääda. Kuigi

on ka teisi võimalusi: minu akadeemiline tütar eelmisest hooajast lahkus Naiskoorist jäädavalt, et minna autokooli.

Kui aga noodimapi vahelt tuli välja otsida lugu pealkirjaga "Ööviul", tabas mind sügav äratundmisrõõm. Kohtasin ööviulit esimest korda teadlikult ühel järjekordsel matkal. Pöörasin sel suvel käpalistele erilist tähelepanu, üritades mõne nime endale ka meelde jätta. Külitasin tükk aega valge lillekese kõrval ja nuhutasin tema magusat lõhna justnagu kõvemini nuusutades kestaks aroom kauem. Uskumatult hea lõhn, ausalt! Muusesas, ööviul ehk kahelehine käoheel või jumalkäsi või juudakäpad on Eesti üks levinumaid orhideelisi.

Üldiselt see laul meeldis mulle ka eelmisel aastal, kuid nüüd ajab ta mind juba nutma. "Las mind sinu juurde tulla, valge lill, mu valge lill..." Kas ühte fraasi üldse ma huks rohkem igatsust?

Ja seda ma siis mõtlesin endamisi krõbisevate kilede vahelt nooti otsides ja sellega Triini segades, et hoolimata sellest, kui kiiresti elu mind edasi tõukab, ei tohi unustada elamusi. Pole mingit kasu õigetest nootidest, kui ma ei tea, millest ma laulan. Ühtlasi pole mul ka mingit vabandust vanameister Ernesaksa ees laulda nii tui-malt nagu ma seda vahel teen. Käin ma siis autokoolis või mitte.

Toimetuse nimel, Helene Urva, II sopran

Kuidas ravida kurguvalu?

Kurguvalu saab mõnda aega eirata, aga see läheb raskeks, kui pead nädalas 2 + n korda isamaa eest laulma ja siis veel mõned korrad auditooriumi ees soofoesinejana tudengite tegevusi koordineerima. Olen kuulnud mitmeid nõuandeid ja ausalt, maailm on ikka oluliselt omapärasem, kui ma olen osanud ette kujutada.

1. Tuleb võtta tumedat õlut ja lasta see pliidi peal soojaks (mitte just päris keema). Seejärel segada sisse lah tiklopidud munakollane, maitse järgi suhkrut/mett, soola ja pipart. Katsetasin pärast laululaagrit. Tulemus - jäin pisut vinti, uni tuli hea ja kurk oli valus ka järgmisel päeval.

2. Piim meega on liiga tuntud ja liiga lihtne variant - ja lihtsad lahendused ei saa edu tuua. Sestap tuleb soojale piimale lisada pisut võid (või pidi andma parema maitse kui margariin) ja pool teelusikatäit soodat. Julgen soovitada!

3. Soe (mitte kuum!) kummelitee meega on päris hea abimees - kiireid lahendusi ei paku, kuid turgutab piisavalt ja annab võimaluse häält teha. Kui tavaliselt kulub mul aastas 2 purki mett, siis sel aastal on 3 juba läinud.

4. Jalavannid ja sooda-aur - kõik see, mida ema meile lapsena tegi. Sooda-auru raviprotseduur ei ole minusse eriti meeldivaid elamusi jätnud, ma mäetan isegi selle teki triipe, mille all me aurutamas käisime :) Jalavann seevastu on päris mõnus ja seda olen ma nõus vaba-tahtlikult ka täiskasvanuna tegema.

5. Kui hääleaparaat on üle töötanud, siis peab lihtsalt wait olema. Aga kui dirigent teeb kurba nägu, kuuldes, et mul hääli haige, siis.... pakin kotist välja termose kummeliteega.

6. Juua konjakit. Hääleseadja-laulja Rudolf Jöks olla võtnud iga päev pitsi konjakit, kuna see teeb häälepaedlad pehmeks (Ene rääkis :-). Seal ka naiskoori kunagine traditsioon juua leiget teed konjakiga (paraku muutus mingil ajaetapil konjaki osakaal joogis liialt suureks).

7. Carmolise tilgad teega. Maitset pole viga ja teed juua mulle meeldib. Üllatusega avastas, et lisaks iga-sugustele põnevatele ürtidele sisaldab see tinktuur 64 vol. % alkoholi.

Kristi Kuningas, I alt

TEGIJAD

Toimetaja: Helene Urva; **Korrigeeris:** Leelo Punak; **Olid abiks:** Airi Liiva, Annika Veske, Helen Lempu, Ilke Jaspers, Janika Aav, Kirsi Masso, Kristi Kuningas, Laura Mähar, Mari Tuulik, Mariken Ross, Pille Säälik, Reet Kivisild, Regina Ohak, Triin Koch, Triin Sakermäe, Triinu Arak; **Küljendus:** Rasmus Vare

Laulupeo seminar Vanemuises

Hoolimata laialt levinud eksiarvamustele, peab ka Ülikooli Naiskoor laulude selgeks saamiseks vaeva nägema

Leelo Punak, II sopran

Meie 2008/2009 aasta hooaeg algas laulupeo laulude õppimisega, kuna TÜAN valiti 2009. a laulupeo Tartu piirkonna naiskooride pilootkooriks. 7. septembril toimus Vanemuise kontserdimajas laulupeo seminar, kus meie koor esitas viis naiskooride kohustuslikku lugu.: „Siin on oja”, „Lauliku lapseõli” (Pireti ja Margiti soleerimisega), „Koiuigatsus”, „Ood armastusele” ja „Jaanitulõlõ”. Dirigentideks olid meil Kadri Leppoja, Merike Toro, Triin Koch, Raul Talmar, Andrus Siimon. Kuna viimased neli lugu olid meil juba varemalt selgeks õpitud, siis suurem energia kulus meil loo „Siin on oja” harjutamisele. Lugu polnud just kõige kergemate killast – selleks, et vajalik emotsioon ja kõla välja tuleks, pidi igaüks endast üles otsima popiliku ja vabalt liikuva hääle, ka väike improvisatsioon oli luba-

tud. Loomulikult tuli palju harjutada ka Olav Ehala lauludele omaseid rütme.

Paistis, et kõik olid ennast suvel energiat täis laadinud, kuna laulupeo seminaril laule ette kandes oli kõigil meeleolu väga hea ning laulda mõnus. Õnnetuseks tuli meil enne esinema minemist harjutada samas ruumis, kus just mehed olid laulnud – st meile polnud eriti värsket õhku jäetud – aga karastunud lauljatena kannatasime selle tunnikese ära.

Huvitav oli jälgida meid juhatavate dirigentide emotsioone. Paljud neist olid väga pinges ja ärevad, kuna saalis ootasid muusikaõpetajad ja koorijuhid, kes kõik olid valmis kirja panema dirigendi soovitusel, lugude tempomuutused ja sõnade hääldused. Raul Talmar, kes esialgu arvas, et meiega ei ole vaja proovi teha, oli ilmselt teistelt dirigentidelt

väikese närvi sisse saanud ning kui me kohale jõudsime, ootas ta kannatamatult ukse juures, et saaks kas või korragi oma laulu läbi teha. Dirigentide rahustamisele ei aidanud kaasa ka see, et juhataja tuli just TÜAN-i. Merike Toro oli sügavalt liigutatud ja erutunud, et talle on antud selline võimalus – juhataja Tartu Ülikooli Akadeemilist Naiskoori. Tal oli väga suur au meid juhataja. Meie olime muidugi väga meelitatud sellest ning andsime oma parima, et ta pettuma ei peaks. Andrus Siimon sai oma ärevuse peita „Jaanitulõlõ” laulu sisse, kuna see kiire lugu nõuab juba iseenesest temperamenti ja erksust.

Laulupeo seminar oli hea algus uuele hooajale! Saime palju positiivset vastukaja ning mitmed dirigendid kiitsid meie koori kõla ja pidasid seda palju paremaks kui mõnel teisel naiskooril.

CORK – mitte lihtsalt konkurss

54. Corki rahvusvaheline koorifestival (30.04 – 4.05) oli meie jaoks kindlasti üks 2008 aasta tähtsündmusi. Mingis mõttes oli tegemist murdepunktiga. See töö, mis kooriga individuaalselt, kvartettides, oktettides ja kõigis mõeldavais koosseisudes tehti, oli meeletu ja vilja-

kas. Niisiis võtsime osa võistlusprogrammist nimega “Fleischmann International Trophy competition,” kus saavutasime, fakte hāgustamata, eelviimase koha. Koorimuusikast ja -konkurssidest midagi aimavale inimesele on hästi teada, kui haiglaselt kõrgetasemelise konkursiga

tegu on, pingerida moodustus üliheade kooride vahel suhteliselt väikeste punktivahedega ja lõppude-lõpuks andsime me Corki linnavalitsuse uhkes saalis kindlasti endast tolle hetke parima. Jārgnevalt mõned põhjalikumad lähenemiskatsed sellele sündmusele.

Triin “Abruka Koorimuusikafestivalil” oma instrumenti, koori, hāālestamas

Triin Koch ja naiskoor

ōnnelikud ka kuld-diplomiteta.

Helene Urva, II sopran

Algus 1. leheküljel

Kas pabistad palju?

Tegelikult ma väga suur pabistaja ei ole. Loomulikult ma nārveerin, aga ma ei saa seda välja nāidata, sest kui koor tajub, et dirigent on nārvis, siis kontserdist asja ei saa... Kui ma olen saanud rahulikult keskenduda ja olen seesmiselt valmis, siis midagi hullu ei juhtu. Sellist pärssivat nārvi mul pole. Kūll võib mind vahest tabada nārvi olu-

liselt varem, nādalaid varem... Aga eks ta on rohkem selline muretsemine.

Kuidas on konkursid meile mõjunud?

Naiskoori ilmselge edasimineku saigi alguse lirimaaks valmistudes. Tase kūll ei jõudnud selleks hetkeks nii kaugele nagu me oleks tahtnud, aga see-eest sel sügisel realiseerus väga hästi.

Positiivne tulemus mõjub muidugi õhkkonnale hästi, aga see, kuidas

konkursil läheb, on ainult asja üks külg. Nūüdne võit polnud ju kuskilt laest võetud. Me tegime selle nimel väga palju tööd. Juba enne lirimaad läks intensiivne individuaalne töö lah-ti. Ma olen teie hāāältega tuttavaks saanud ning pilt on palju selgemaks lāinud: ma nāen tohutut potentsiaali ja arenguvõimalust igas inimeses ja hāāles. Konkurss nõuabki ekstra tööd, kokkuvõtmist ja tāhelepanu teatud lugudele. Tavarutiinis kaovad sellised asjad āra, aga enne konkursi tekib kõigil jārsku tahtmine paremaks saada. Ja lāhebki paremaks!

Aga mis siis on meie Achilleuse kand, nõrgim lüli või suurim viga?

Võib-olla on see teiste kooride puhul ka nii, aga minu arvates ei ole naiskooril väga kiire õppimisvõime. Kolm inimest pidevalt ragistavad kaks korda nädalas selle materjali kallal, aga teile kuidagi ei jää meelde ega hakka külge. Kõik on noored inimesed ja maru tublid, aga vot ei jää külge! Tegelikult on see ka paranenud. Alguks oli see täiesti masendust-tekitav, et kõik ära ununes.

Kas me liiga tuimad ei ole?

Selle üle ma enam ei kurdaks. Viimasel konkursil ei olnud te kindlasti laval tuimad, ehmunud või krambis – vastupidil! Mulle väga ei istukski räuskav ja lär mav seltskond. Kui on vaja elu sisse lüüa, eks see mina pean olema, kes seda teeb.

Aga mis võiks olla meie konkurentsieelis?

Ma arvan, et need on inimesed, kes teiega töötavad. Hääleseadet tehakse ju praktiliselt igas kooris – aga mil määral ja kuivõrd järjekindel see on? Ma arvan, et meie tiim on väga hea ja tugev, nii Ene koorimeistrina kui Viviane hääleseadjana. Ja lõpuks – hääled võib ilusaks kujundada ja tükid selgeks õppida, aga keegi peab seda muusikat ka juhtima.

Tõstaksin esile ka koori suhtumist töösse. Ülikooli naiskooril on oma stiil ja vaimsus, valmisolek tegutseda ja soov areneda. Ka sisu kaudu sügavamaks ja suuremaks muutuda, mitte nautida ennast mingisuguse mätta otsas ja lihtsalt särada.

Milline aeg on sulle siimaani olnud naiskoori juhatades kõige raskem?

Esimene aasta kulus harjumiseks ja kõik läks selle töö taustal, mille Vaike oli ära teinud. Kõige raskem oli teise aasta kevad ja kolmanda aasta sügis, kui ei olnud veel konkursiks valmistumine alanud. Tegin oma arust kõik, mis ma oskasin ning ootasin teise

aasta lõpuks juba mingit tulemust, aga läks justkui vastupidi – või ei vastanud minu ootustele. Paratamatult võrdlesin teid ka kammerkooriga ja väga raske oli leida motivatsiooni.

Praegu, tagantjärele tark olles, ma saan aru, et selle generatsiooni lauljad, kes tulid minuga koos, said „päris lauljateks“ alles oma teise lauluaasta lõpuks. Nüüdseks on neist tugev ja nad on võrdsed vanade lauljatega. Peab olema ikka eelvandi kannatus, et ära oodata aeg, kus taustamass on niivõrd suur, et noored pealetulevad hääled ei suuda seda tasakaalust välja viia.

lirimaa – miks on kõrge lattu kasulik?

Üks asi on see, mis oled siin, Eestis, sootuks teine aga, kuidas sa suhestud maailma kooridega. Kui oled kõval konkursil 15-ne seas eelviimane, siis ilmselt tippu sa ei küüni. Samas teades, et sa oled tugeva sõela juba eelnevalt läbinud, siis on ka sellel eelviimasel kohal on mingi väga selge väärtus. Kui sa aga oled väga kõrgetasemelisel võistlusel konkurentsivõimeline, siis on see kõva näitaja.

Sellised konkursid inspireerivad ja innustavad lauljaid. On vaja vaadata kaugemale, sihid peavad olema ikka natukene kõrgemal. Ma väga loodan, et naiskoor on lähitulevikus ka rahvusvahelisel tasemel konkurentsivõimeline, kuulub samuti sellesse tippu ning võistleb kõrgete kohtade peale.

Mis sa arvad Eesti naiskooride tasemest?

Minu arvates see ei ole kõrge, tippu võiks palju rohkem olla. Võrreldes näiteks eelmise konkursiga on tase langenud. Võib-olla mu enda kriteeriumide lattu läheb järjest kõrgemale ja selle taustal ma ütlen nii julmalt, aga ma siiski ootaksin A-kategooria kooridelt natuke rohkemat.

Ma isegi kuulen kooride potentsiaali, aga ma näen tegemata tööd. Mul on tunne, et materjali nagu oleks, aga kvalifitseeritud tööjõudu ei jätku (müügab). Mitte et eestlased üldse väga kõvad lauljad oleks – eks meil on ikka

pigem kehvasti selle asjaga.

Kas seda meedias levinud arvamus, et Eesti koorid on jube head, võiks siis nimetada Eesti rahvusmüüdiks?

Täpselt, me kõik usume seda suu-riima hea meelega, tegelikult asi ei ole nii tore ja ilus. On mõned tipud ja siis läheb see supp juba väga lahjaks. Aga (kavalalt) ma näen siiski võimalusi arenguks.

Mis plaanid sul on Naiskooriga?

Paraku pole isetegevuskoori jõudlus väga suur. Kindlasti tahaksin käia ära planeeritud konkursidel (Tallinn 2009, Norra), sest need hoiavad taset ja loodetavasti ka tõstavad seda. Minu ambitsioon ei ole kindlasti võitmine. Ma vähemalt väga usun, et ma lähtun eelkõige muusikast ja sellest, kuidas ta võiks kõige paremini kõlada. Mulle nii õndselt pakub pinget inimesi saalis loksutada. Kui ma näen, et olen kellegi siiralt endast välja viinud, siis rohkem ma ei oskagi tahta.

Ma tahaks teiega kindlasti vägevast suurvormi laulda, klassikat või pigem isegi vanamuusikat, a'la Bach, Haydn või Händel. See on tohutult raske, aga vokaaltehniliselt masendavalt arendav. Lisaks kõigele muule – tõeline kvaliteetmuusika. Naiskoori õnnetus on aga see, et talle ei ole niisuguseid suurvorme kirjutatud ja raske on leida endale head partnerit. Ma usun, et hea planeerimise korral on see siiski võimalik.

Tahaksid veel midagi koorilauljaga jagada?

Mul oli väga raske seda koori hoo- bilt omaks pidada, kuid läbi töö on naiskoor ja tema lauljad mulle ikkagi lähedaseks muutunud. Nüüd ma tunnen, et Naiskoor on minu koor. Tajun, et asjad lähevad õiges suunas, toon on väga hea ning mul on huvitav töötada. Proovi tulla, vaatamata oma väsinud olekule, on tegelikult hea. Ma olen rõõmus ja rahul.

* Samal võistlusel võitis naiskoor I koha kammernaiskooride kategoorias.

Pildikesi lirimaalt!

Auhinnalist kohta, nagu 1997nda aasta 3. koht, Corkis seekord ei saavutatud, kuid kustumatu jälg iirlaste südamesse jäeti siiski taltsutamatu söögiisu ja ohjeldamatu iluga.

Airi Liiva, II alt

Pakkisin reisikohvrit ja väga ime-lik tunne oli. Ühteaegu nii konkursieelne kui ka reisieelne tunne. Millised tunded need siis on? Konkursieelne tunne on ärev, veidi närviline, aga kummastavalt hea. Reisieelne tunne erineb mistahest teisest reisieelsest tundest, kui ees ootab reis naiskoori naistega. See on põnev, ootusärev, oht-raks pläägutamiseks ning hullude juttude rääkimiseks ja nende üle naermiseks ettevalmistavalt füüsiline. Me läheme lirimaale! Vähe sellest, et see on üle saja aasta minu esimene kodust väljasaamine, veel enamgi - väljamaale, on see Konkurs suure algustähega.

Mida ma teadsin lirimaast enne reisi - vaimusilmas nägin rohelust, punaseid päid, vihmavarje ja lambaid, kord ükshaaval, kord kambakesi koos. Muud suurt nagu midagi. Kõik ootas avastamist.

Kogu meie konkursile-sõidu-lugu algas bussi väljumisega. Bussid väljuvad meil teadupärast alati täpselt õigel ajal ehk siis kui Õekesi saabuvad. Lennumehed Õekesi ei tunne, seepärast pidime lennujaamas veidi varem kohal olema, et keelatud kraam saaks aegsasti kottidest eemaldatud, titevankrid kilesse mässitud ning esimesed ülikallid eurovõileivad lennujaamakohvikus söödud. Lennureis võis alata!

Kenasti lirimaa pinnale jõudnud, kohtusime tõelise liri-härrasmees-bussijuhiga, kelle moto oli "Bussis süüa ei tohi!". Lennusõit seljataga, lootsime kõik otse loomulikult kiirelt-kärmelt mõne kodus kaasa tehtud võileiva pöske pista. Bussijuht seevastu oli kindel, et meie suurim soovunelm on proovida kauni lirimaa McDonaldisi hõrgutisi. Sellest mitte nii vaimustatud olles, peatusime 40 liikmekesi kolme inimest mahutava kiirkohviku ees "Söö ja Sure", või oli see "Söö ja Sõida"?! Meie oleksime end sinna sisse ehk ka mahutanud, kui poodla (pood-söökla) oleks vaid avatud olnud. Ja nii me siis seisimegi enesele ootamatult McDonaldisi rikkaliku toiduleiti ees.

Juba esimestest hetkedest peale olid reisi kõige tähelepanuväärsemad naised dirigendi kõrval -Madli ja Sandra - meie koori alla aastased noor-noor-noorlauljad. Oh seda vankrite, turvaistmete, lutipudelite ja ninaspreidega jändamist, lennujaama turvakontrollis beebitoitude maitsmist ja mähkmete vahetamist. Kui meie kooris antaks aukirju koori-patriootlikumatele laulja-emmedele, oleks Maarja selle preemia esimehe laureaat. Hõissa selle peale!

Esimene öö lirimaal pinnal, peale väsitavalt pikka lennu- ja bussisõitu, oli enneolematult magus - see oli tunne, mida saab kirjeldada sõnadega "ma otsekui vajusin läbi voodi." Meie esmane peatuspaik oli hubane, voodi oli pehme, ringi sagivad tädid olid sõbralikud ja hommikusöök oli hingematvalt külluslik ja rammus. Ma ei mäleta, millal ma enne või pärast seda reisi oleksin hommikusöögilauas endale sisse vihtunud omletti, rasvaseid vorstikesi, tomatit, imepehmet karaskit, rosinasaiat, krõbedat röstsaiat või, puuviljasaalatit, kohvi ja neli klaasi värskelt pressitud apelsinimahla takkaotsta. See oli tõeline laadung, millest pidanuks jätkuma terveks päevaks. Ma rõhutan - pidanuks.

Konkursipäev oli algselt nagu päev ennegi. Hommikul laadisime keha (liigagi) korralikult muna-vorsti-saiat ja lahtilaulmine võis alata. Mulle meeldib, et Triiniga ei toimu kunagu agressiivset "pealelendamist" häälele, mille käimahakkamist takistab hommikune ärkamisväsimus ja omleti seedimisprotsess. Me laulsime ja puhkasime, laulsime ja puhkasime, seadsime end valgetesse rüüdesse ja sõitsime bussiga konkursisaali. Konkursilava oli pidulik, kogu olemine oli pidulik, tunne oli pidulik. Seda, mida ma laval tundsin, on raske seletada. Laval tekib paratamatult mingisugune kummaline aja peatumine, emotsionaalne laeng on kõrgel, kuid taju ümbritsevasse võivad üllataval kombel seiskuda. Nii mul juhtuski. Lavalt ära tulles vaatasin kõiki tei-

si ja siis jõudis kohale, et oli väga hea olla.

Aga mis on peamine, kui esined suures konkursilaval? Et kõik õnnestuks, oleks olemas emotsionaalsus, õiged karakterid, ilus vokaal, täpsed sissetulekud, sügav-kõrge sopran ja tume-kandev alt? Kõigele sellele ei ole ju antud 12. minuti jooksul aega mõelda. Siis loebki see, mis on proovides kinnistunud, hetkeline emotsionaalne laeng ja valmisolek ning sületäis head õnne. Õnne meil oli. Me andime endast parima ja kui Triin sedamoodi rahule jäi, oli meil kõigil hea.

PÄRIS IIRLASE KOMMENTAAR

Aastaid tagasi lirimaal Newbridge'i, Holy Family Convent'i õpilasena, laulsin ka mina Corki festivalil ning selle aasta konkursikülalastus tõi mulle meelde palju õnnelikke mälestusi. Selle aasta konkursil oli suurepärase valik koore erinevatest maadest, näiteks Rootsist, Saksamaalt, Eestist ja lirimaalt. Kooride individuaalsus nii kõlas kui kostüümides muutis elamuse mõnusalt varieeruvaks. Muusika ise oli loomulikult suurepärase ja kõikide võistlevate kooride ning dirigentide entusiasmi näitlikustas kõrget taset hästi. Minu hea sõber Ilke Jaspers, keda ma kohtasin Dublinis liri Kongressis töötades, laulis Fleischmann International Trophy konkursil Tartu Ülikooli kooris. Kui Eesti koor lavale tuli, võlus mind kohe teie rahvuslik kostüüm, see andis otsekohe mõista millise maaga võiks tegu olla. Kava oli unikaalne ja ma nautisin esitust südamest! Cork on imeline linn külalastamiseks ning ma soovin Tartu Ülikooli naiskoorile edu kõigil tulevastel esinemistel!

Susan Coates, Ireland

(Tõlkis inglise keelest Helene)

Konkursijärgne pidu oli iirlaslikult tantsuline - iiri polka, ringtantsud, partnerite vahetus. Juhuuuuu! Ei tea küll kuidas, kuid asi läks kogu ni kaugemale, et Helene ja Laura esinesid sooloonumbritega sarjast "Tants tooliga". Peale seda on kahtlaselt kiirelt vähenenud Laura keskkoha ümbermõõt. Kas võis teda sügavalt traumeerida, et ta kauni tantsupoogna ajal Helene järel tooli alt läbi ei mahtunud? Higestada sai igatahes kõvasti! Tantsupeolt koju sõites kohtasime aga tõelist liri huumorisoont - uskuge või mitte, enneolematult jutuka taksojuhi näol, kes muuhulgas pajatas meile ka iirlaste tegeliku hommikumenüü. Vorstikesed ja muna ehk nn. "Full Irish" pidavat olema rasvane turistilõks, tegelikult söövad nemadki hommikuti putru ja jogurtit.

Esinemisi oli meil mitmeid ja igas mõttes meeleolukaid. Madala laega telgis me varem laulnud polnud ja veel niivõrd pisikestele kuulajatele. Mis seal salata, kuulasid nad meid suurema huviga kui mõned täiskasvanud seda iial teinud. Ja kui kava juba kõnnumaa ja dūdelidamini välja jõudis, saime ka korralikud kiiduavaldused.

Moheri kaljud, Blarney loss, kaunis õitsev lossiaed, tuuline merevaade, kivised rannaalad, lambad, vanad kiviaiad, kitsad ja käänullised teed läbi külade, lopsakad rododendronite hekid. It's a wow! Kõik oli nii kaunilt lihtne. Maailma tuuliseimal platool sündis meie esimene muusikavideo idee - "Tuul kõnnumaa kohal". Kuna oli reaalne oht liigtuules hambad kaotada, me laulma ei hakanud. Kujutluspilt kaunist muusikavideoost lehvivate juuste ja klõbisevate rõhkudega kumiseb aga meie peades siiani. Mae täiustas kogu liri-ringkäigu värsked muljeid 1997. aastast pärit sama konkursireisi mälestuste ja emotsioonidega. Tagatipuks kaevas ta endale kivide vahelt kilekotikesse tükikese õitsvat liri-eksootikat. Suures taimevaimustuses oleks ta ka mõne kollase põõsa kotti pistnud, kui oleks vaid olnud labidas. Põnev!

Mõtteteri auväärt žüriilt

Naiskoor "keskendumas" ühtlasematele i-dele ja nootidele, mis jäävad temperereeritud häälestuse piiridesse

Domine non sum dignus

Hea pingevaba algus. Tempo oli sostenuto saavutamise koha pealt seikluslik ning te saite sellega suurema osa teose jooksul hakkama. Sellises muusikas peab pulss olema järjekindlam. Hästi fraseeritud, kuid töötage rohkem atakkidega. Need on ebakindlad. Mõned atakid/viisi-hääled olid koheselt fokuseerimata ning mõningate intonatsiooniliste vigadega, kuid samas oli esituses ka värvi. Noorte sopranihääle sulandamine nõuab mõningast hääleseadet. Ülemised hääled „kaevavad“ noote. Ajastus on üldiselt hea aga te peaks olema paindlikumad. II aldil on väga ilus värv. Teil on ilus kõla ja te näete laval kaunid välja.

Sancta Maria

Algus on lummav. Ilusa kõlaga. Imekena, tasakaalustatud tooniga. Selles oli väärikust. Olge intonatsiooniga ettevaatlikud. Sopranid ei sobita omavahel „i“ häälikut ühesuguseks, nii et juba alguses tegi see intoneerimise raskeks. Vaadake ette, et viis ei libiseks helikõrguste vahel. Aegajalt ei olnud keskmistes osades hääled omavahelises tasakaalus. Ühehäälsu-

sesse oleks vaja rohkem alte mitte sopraneid. Kuid mõnes kohas ei ole soprani madalamaid noote kuulda. Piu mossos ei olnud mõne aja jooksul intonatsioon kõrgemate helide puhul küllalt fokuseeritud. Aga samas: Kena fraseerimine ja tekstist aru saamine. Hea dünaamiline ulatus. Te kasvasite fraaside jooksul, läksite teosesse sisse ja saavutasite rikkalikke kõlasid. Helikõrgus oli esimeses pooles väljapeetud. „Alleluja“ kohal läks harmoonia paika panemiseks aega. Aga lõpu kõla „helises“ ilusti.

Tuul kõnnumaa kohal

See oli midagi teistsugust. Energiline ja lopsakas, rikas kõla ning hea omavaheline suhtlus. Algas hästi, kuid intonatsioon on siiski probleemiks ning mõned trioolid olid ebatäpsed. Glissandod olid valjemad kui meloodia ning mõned hääled tulid üksikult esile. Üles hüpemel jäi toonil mõnikord lopsakusest puudu ning kõlavärv oleks võinud rohkem varieerimist esineda. Aga üldiselt oli tegu tõhusa ja mõjuva laulmisega. Selles loos oli hoogu ja indu ning „libisemised“ olid värviga küllastatud. Ilus dünaamika. Elav, kontrollitud ja puhas. Tugev ja hea II alt! Hästi tehtud!

Ei hambo

Hea algus, hea huumoriga. Mõnus atmosfäär. See teos andis võimaluse tooniga varieerida ja kõlavarjundeid avastada – seda te ka edukalt tegite. Rütmiliselt olid ansambelis mõned ebakindlad hetked, kaasaarvatud punkteeritud rütmides. Pöörake tähelepanu sellele, et I sopran kipub teiste eest ära jooksuma. Aga tegemist oli nauditava esitusega. Oli enesekindel ja hästi edasi antud.

Kokkuvõte

Ilus koor, fraseerib hästi ja teeb muusikat. Töötage hääle tekitamise, täishäälikute ja intonatsiooniga. Hääles võiks rohkem soojust olla. Koor on ilmselgelt pühendunud ja neil on laval hea „look“. Lisades veidi rohkem korralikkust intonatsiooni ja tooni, saab see vajalikum täiuslikkusega tasustatud! Väga hea ning rohke potentsiaaliga kõla. Mitmekesine ja põnev kava.

Hea töö!

Tõlkis: Regina Ohak, II alt

Ühe konkursi lugu

Eesti parima naiskoori võidu saladus

Tere, Triin

Kirjutan Sulle sel aastal juba päris mitmendat korda. Natuke harjumatu, sest sel ammusel ajal, kui meie tutvus algas (eelmisel sajandil!), ei olnud elektrooniline suhtlus veel maailma valutanud ja vajalikud jutud said räägitud kas proovide vaheajal või pärast proovi.

Mulle ei ole kunagi konkursid meeldinud, kuigi mitmed asjad loetelust, mille abil Airi võistulaulmist atraktiivseks maalis, on täitsa toredad. Ka mulle meeldib see tugev ühtehoidmise tunne, mis konkursi eel ja käigus tekib, meeldib ühisest pingutusest sündiv muusika ja teadmine, et kuulaja seda naudib, meeldib oma koori üle uhke olla. Aga nii võiks ju kogu aeg olla, mitte ainult konkursi ajal, või mis?

Eks ma olen mõnele konkursile ka varem sattunud, tagantjärele meenutades tunduvad kõik päris toredad. Näiteks see imetabane bussireis Viini või kesksuvine Saksa väikelinn Grosssheubach kõikide oma saladuslike veinikeldritega.

Seekordne võistlus Tallinnas, Eesti Naislaulu Seltsi korraldatud ja seekord Gustav Ernesaksa 100. juubeli nimeline konkurss, oli kohe algusest peale kuidagi eriline: puudus närve krussi keerav pinge ja ühtegi veekalkvel silmadega tüdrukut näha ei saanudki. Laul tegi tööpoolest rinna rõõmsaks ning prooviruumis ajas üks nali teist taga. Oma jutustamiste, sahmimiste, ise valitud helistike ja kõige muu säärasega suudab üks 50-liikmeline naiskooslus ka kõige vastupidavamad juhtmed lühisesse ajada - kust võtsid Sa jõu, et rahulikuks jääda? Mina küll ei oleks suutnud ...

Meie ühine koormus enne konkurssi oli meeletu, kuid töörassimise kategoorias said esikoha sina. Mitte keegi, kel õnnestus korraldada su märkmikku piiluda, ei võinud Sind liigse vaba aja pärast kadestada: kogu kalender oli naiskoori hääleseade aegu täis kirjutatud ja vaba aega lihtsalt polnudki. Loodetavasti jätkuvad need õhujuhtimise tunnid ning ühe- ja kahekaupa ühishingamised veidi rahulikumas tempos ka edaspidi, sest praegu ei tule meil kõikide vajalike nippide praktikas rakendamine veel välja. Teoorias seevastu oleme juba imetabaselt tugevad, nagu Sa tead.

Ettevalmistusperioodist jääb kindlasti mõneks ajaks meelde kellakeeramispäeval toimunud kontsert, millest on juba kujunenud oluline mõõdik esinemiste hindamisel: hüllem kui Viljandis ei saa miski olla. Ilmselt ei mõjunud enne konkurssi kuigi innustavalt ka I aldi suurepärase võime jääda „Malaguenas“ õige noodi juurde pidama vaid prooviruumis, II sopranit tabanud kõhaviirusest pole mõtet rääkida. Kes arvab, et äärmiste häälerühmadega polnud mingeid muresid, arvab valesti!

Konkursi kodune korraldus võttis pinged maha: vähemalt pealtnäha kellegi põlv ega hääli ei värisenud ning kooril kulus oludega kohanemiseks vaid pool esimesest loost. Pärast seda algas muusika. Ometi kord tegime seda, milles olime kokku leppinud: panime saalitäie inimesi end kuulama ja pakkusime neile ühe ilusa elamuse. Nii mõnigi tunnistas pärast, et meie laul tõi pisara silma ja külmavärinad ihule; publiku meelsust oli tunda aplausist, mis meid lavalt maha saatis.

Võidujoovastus, kallistused ja kilded – rõõmust tekkinud ühtekuuluvustunne on tegelikult olulisemgi kui võit ise. Sest see tunne viib meid edasi. Mingis proovis Sa kurtsid, et ei tea, kuidas taltsutada naiskoori. Usu, ühe Tartu naiskoori oled Sa küll juba päris ära kodustanud. Ma võin sulle pärast proovi tutvuse poolest öelda, milise.

Ikka parimate laululiste tervitustega

Kristi (sealt I aldist, kust sinagi)

Ajatelg

jaanuar	01.-03.02 Suusalaager TTÜAM-ga
veebruar	08.-10.02 Laululaager peahoones, Alexanderitehnika koolitus
	EV 90. aastapäevale pühendatud kontsert koos TÜ Kammerkooriga „Sinu õnn on minu õnn” Põltsamaa kultuurikeskuses
	Esinemine Eesti Vabariigi 90. aastapäevale pühendatud aktusel ülikooli aulas
märts	04.03 Ühisproov Tartu vilistlaskooriga TÜANI 63. sünnipäeval
	08.03 Naiskoor õnnitles Emajõe Laulikuid nende 5. sünnipäeval
	Esinemine Richard Ritsingu 105. sünniaastapäevale pühendatud kontserdil TÜ aulas
	29.03 Laululaager TÜ peahoones, valmistumine konkursiks
aprill	10.04 Esinemine Tartu Kaubamajas
	Osavõtt Tartumaa naiskooride laulupäevast
	26.04 Piret Sütil sündis tütar Kätlin
mai	02-04.05 Corki koorifestival
	Naiskoori kevadkontsert
	19.05 Maie Kiislil sündis poeg Mikkel
	24.05 Carmina Burana (CB) proov Tallinnas
	24.05 Viie koori spordiüritus Tallinnas
28.05 CB ettekandmine üliõpilaskooride ühendkooris Pärnu rahvusvahelise koorifestivali raames	
juuni	08.06 Osavõtt naiskooride laulupäevast Türil
	14.-15.06 Triin Kochi kooride laulupidu Abruka saarel
	26.-28.06 Suvelaager TAM-ga
juuli	
august	19.08 Öölaulupidu
september	06.09 Laululaager Tartus (1/2 päeva)
	07.09 Laulupeo seminar Tartus
	26.09 Esinemine Avatud Ülikooli avaaktusel
	27.-28.09 Sügisene laululaager ja noorte vastuvõtt Otepää gümnaasiumis
	7-8.09 laululaager Tartus
oktoober	27.-28.10 sügisene laululaager ja noorte vastuvõtt Otepää gümnaasiumis
	26.10 Sügiskontsert Viljandi Jaani kirikus
november	07.11 Esinemine Korp! Ugala juubelil Jaani kirikus
	15.11 IV Eesti naiskooride võistulaulmine “Gustav Ernesaks 100”
detsember	01.12 Esinemine emakeelse ülikooli 89. aastapäeva aktusel + törvikurongkäik
	13.12 Kontsert „Gustav Ernesaks 100“ TÜ aulas
	14.12 Kontsert „Gustav Ernesaks 100“ Estonia kontserdisaalis
	19.12 Jõulukontsert TAM'iga Jaani kirikus ja jõulupidu.

Kilde naiskoori teelt

suurelt kodumaalt väikesele

Pille Säälük, I alt

EKP keskkomitee kunagise ideoloogiasekretäri Rein Ristlaane nimi jõudis minu teadvusse päris hiljuti, ilmselt alles Jaan Krossi mälestusi lugedes.

Ja kui nüüd koori nooremapoolse juhatuse poolt arvati, et ma olen piisavalt vana ja auväärne kirjutamaks öölaulupeost või siis –pidudest perspektiivitundega (see tähendab et ma oskasin juba ise vinüülpilati lauluga „Ei ole üksi ükski maa“ käima panna ja kaasa laulda, kui 88ndal aastal sinimustvalged lipud justkui võluväl välja ilmusid) ning ehk leidma sinna juurde kilde naiskoori ja omariikluse suhete ajaloost, siis kiskus asi üsna ruttu keerukaks.

Mis siis sai? Mõtlesin välja mõned küsimused ja söötsin need meie koormeistrile Enele ette. Et vene aeg ja repertuaar ja omariikluse koidik ja kuidas naiskoor selles ja seda elas. Ene kukkus kohe vabandama, et mis tema, küllap Vaike ja Tiina Sarjas mulle rohkem pajataksid. Aga seda ta siis-ki mainis, et ka Vaike pidi kunagi Ristlaane manu käima, põhjuseks üks naiskoori välja antud noodivihik. Nõukogude võimule üksnes vaimulik muusika ei sobinud ning kui kõnealusesse kogumikku sai kogemata kombel liiga vähe nõukogude muusika esindajaid, ehk tolleaegses kõnepruugis oli kogumiku „rasvaprotsent“ häbematult väike, küll aga oli Rautavaarat, Bachi ja Händelit, siis pidigi Vaike läbima terve ideoloogiahierarhia kadalipu ja kuulama muuhulgas ähvardusi koorijuhi koha kaotamise aadressil. Rääkimata ENSV rahvakunstniku nimetuse saamise nüüdsest võimatusest. Missade taustal võiks veel mainida, et Ristlaan ise vahetas taasiseseisvunud Eestis ametit ja jätkas - jumalamehena...

Veel pärisin Enelt reise kohta. „Loomulikult, sabad olid ikka kaasas, kui väljapoole N liitu mindi“, ütles Ene (naiskoori esimesed reised väljapoole Nõukogude liitu viisid 80ndate alguses ülikooli juubeli raames Soome ja Ungarisse). Njah.

Saba. Naiskoori praegune laulja seostab seda ainult oma rebaseks loomisega. Aga tollal oli tegu inimesega, kes oli üks liige reisiseltskonnast, vahel isegi koori enda laulja, kes jälgis, jättis meelde. Kandis ette kui vaja. Kõik teadsid, et saba on olemas. Kuid see oli ilmselt iseenesestmõistetav, et keegi hoolitses nõukogude kodanike rikkumatus eest. Hoidku selle eest, et keegi seda riigi usaldamatusena rahva suhtes tõlgendas! Aga mida muud see on, kui enne välisreise loetakse koori juhtidele sõnad peale, et jälgitagu, et tüdrukud võõras riigis vargile ei läheks. Milline lugupidamine!

Aga paljudest asjadest lihtsalt ei räägitud, mis toimus või toimumata jäi. Mida muud seal teha oli. Teatud asjadest ei räägitud ju terves ühiskonnas. Kүүditamist ei olnud olemas, paljud ei teadnudki sellest midagi. Mitterääkimine tähendas ellujäämist. Mis nüüd viga – kõigil on piiramatult vabadus oma arvamust vaimukamalt või labasemalt väljendada, nii suuliselt kui trükis, kuid kinni sind selle pärast ei panda ja koolist välja ei visata. Ja ka välismaal käimine on rutiiniks muutunud. Lennujaamas näpatakse sind küll igapidi läbi, kuid sinu moraalse kindluse kohta ei tõmba teatud ametnik teatud ankeetidesse ristikesi...

Ja kui siis järsku selsamal 1988. aastal Vilniuses toimunud Gaudeamusel rahvustrükolooid lehvima pandi... Naiskoor tollal öölaulupidudest osa ei võtnud, valmistuti Saksamaa-reisiks, kuid Tiina Sar-

jas ütles, et Marju Lauristin käis 1988. aastal kooriproovis ning palus, et koor õpiks ära Eesti hümn – seda võivat varsti vaja minna.

Ma ei oska seda tunnet ette kujutada, mida see aeg ja sündmused tolleaegsele tudengile tähendasid, ma ei ole seda kogunud. Kogunud elamist ajal, mil ei võinud ning mis järsku muutus võimiseks. Ei pea kontserdikavasid enne esinemist vastavas komisjonis kinnitama. Võid võtta välisreise kui tüütut kohustust, suhelda välismaal kohalikega ja mustata kodumaa elukorraldust, kui see sinu meelest mustamist väärib. Ma ei mõistnud oma esimese õpetaja sõnu, kui ta, vist 1988. aastal, koolitunnis väikse sinimustvalge lipu lauale pani ja ütles, et mõned aastad tagasi oleks tal sellises olukorras juba käed raudus. Ma ei mõistnud ema hirmu, kui 1991. aasta augustiputš algas ja ta töölt harjumatult vara koju tulles ütles, et nüüd võib sõda lahti minna.

Olen turvalises maailmas üles kasvanud ja vene aeg seostub mulle vaid südamlilike multikate ja lastefilmidega, mida minuvanused heldimusega meenutavad, ning näärdega, millest järsku said jõulud. Ka tollel augustipäeval läksime vaarikaid korjama nagu augustis ikka ja sõda jäi tulemata. Tuli hoopis oma riik ning lood eelmiste aastakümnete teistmoodi elust, metsavendadest, nende toetajate saatusest ja sündmusist, mis ka minu kodus II maailmasõja ajal ja järel aset leidsid, on tilkunud mu teadvusse järk-järgult, kildudena siit-sealt sugulaste suilt.

Nende fragmentide abil tekkiva pildi abil loodan natukegi õppida ette kujutama seda, mida rahvusriigina iseolemine tähendab ja mida tähendab see neile, kes on selle eest ette antud valikutega elusid elanud. Üks kild lisandus pilti ka selle suve öölaulupeol – vanemate laulupiduliste palgeilt peegeldus uhkus, liigutus ja ühtekuuluvustunne ka nooremate nägudele, kes alles sündimata olid, kui fosforiidisõda kodanikuliikumised äratas. Selle energia ülekandumise tajumise tunne oli hea.

Aigi pööratab silmi, kui Helene on sajanud korda Volkswageni istmekatted va-
lesti lõiganud...

Mis maksab 15 minutit eetriaega?

Mariken Ross, II alt

Et naiskooril suvel igav ei hak-
kaks, selle eest hoolitsevad juba
sõpruskoorid. Küll laulupeod, küll
suvelaagrid, ja kui sellest veel vä-
heks jääb, siis tuleb talgutele tühje
päevi täitma minna. Nii ka möö-
dunud suvel, kui naiskoor ulatas
oma abistavad sihvad sõrmeke-
sed Tartu Akadeemilise Meeskoori
meestele. Lisaks sellele, et lihtsalt
oma iluga meeste suve ilmestada,
oli tüdrukutel vaja kaasa võtta ka
kõik oma õmblejaoskused - sest
ilus kollane buss ootas vähemalt
sama ilusat sisu. Ja et mehed ise
just nõela - niidiga kuigi oskuslikult
ümber ei käi, siis tuli abi paluda
osavamate käest.

Tartus ootasid tüdrukuid juba
enneolematult ilusad „autod!“ Pi-
gem ehk limusiin oleks siinkohal
täpne vaste. Nii kauniste masinate-
ga naiskoor just tihti sõita ei saa.
Seda uhkem oli sihtkohta Elvasse
jõudes ETV kaamerate valvsa pil-
gu all autouksest välja hõljuda ja
muru peale graatsiliselt hõljuma
jääda. Ja kui kriitilised vaatajad või-
vad muudel puhkudel iriseda, et
kaamera lisavat kaalule 10 kg, siis
meie tüdrukute puhul olid kaame-

rad vägagi leebed, näidates ainult
olemasolevat ilu.

Veini ja veinikõrvasega koos läks
pärasitlõuna aga lennates. Kristina
juhendusel tegutsesid tüdruku-
te üliosavad käed kärmelt ja juba
mõne hetkega olid vajalikud tükid
möödetud ja välja lõigatud. Nagu
ütleb TAMi vanasõna: „Üheksa kor-
da lõika, siis pole mõõta vajagi“.
Aga peale sellist tööd on kokku-
õmblemine ju lapsemäng. Ja ega
teised tüdrukudki samal ajal käed
rüpes istunud. Mis vaja, sai polee-
ritud, lihvitud, lõigatud, te ainult
nimetage. Ilusa ilmaga ja meeldi-
va seltskonnaga on töötegemine
lõbus ja pole veel kellelgi konti
murdunud.

Lahkumine oli sama hurmav kui
saabuminegi. Naeratav Navitrolla
bussi kõrval, kenad mehed ja ilu-
sad autod ning pokaal veini – mida
veel on vaja ühe suvise pärasitlõu-
na meeldivaks veetmiseks.

Vene hinge tants

balalaika saatel

Reet Kivisild, I alt

Detsembrikuu 21. päeva õhtupoo-
likul kogunesid kaks akadeemilist
lauluseltskonda, et koos inimes-
tele jõulutunnet südamesse tuua.
Ärevalt ja suure saginaga algas
lahtilaulmine, sest valmistuti ju
tähtsaks poolaasta tegemisi kok-
kuvõtvaks sündmuseks. Jõulu-
kontsert, nagu juba traditsiooniks
saanud, toimus reede õhtul Tartu
Ülikooli aulas. Kontserdi esimeses
pooles astus üles naiskoor, kont-
serdi teine pool oli meeste päralt.

Kuid laulusõprade jaoks ei lõp-
penud see reedene õhtu veel
jõulukontserdiga, nüüd oli aeg
pidutsemiseks. Taaskord olid jõu-
lupeo kordaminekuks oma väed
ühendanud TAM-i ja TÜAN-i lau-
lusõbrad, et korporatsioon Rotalia
konvendihoones maha pidada üks
vägev jõulupidu.

Üritus sai hoo sisse paar tundi
pärast jõulukontserdi, vaja oli ju
vene temperamenti sissesulan-
dumiseks teha teatavaid etteval-
mistustöid. Eriti naistel. Nii siis al-
gaski jõulupidu juhtmõttega „Vene
glamuur“ sädelevate põskede ja
roosade huultega esmalt viina,
rosolje, kiluvõileibade, pliinide
ja süldilaua taga. Hiljem lõõrisid
akordioni, balalaika ja kitarri saa-
tel teistele tantsuks mõned TAM-i
poisid, hüüdes lugude vahele nei-
le, kes parasjagu laua taga söö-
mise ja joomisega ametis olid,
ergutavaid tooste. Vahepeal käidi
peorahvale kabedamalt tantsimi-
seks temperamenti juurde lisamas
ja tantsusamme õpetamas.

Pidu päädis kingituste jagamise-
ga, mille lunastamiseks iga laud-
kond etteaste valmis oli mõelnud.
Peo lõpuks olid viimasedki tagasi-
hoidlikud nakatunud vene glamuu-
ri pisikust, mis südame pakatama,
hinge hõiskama ja jala keerutama
pani.

Legendaarne suvelaager

Köverjärvel

Aet Ristmägi, 1 alt

TÜAN ja TAM ühendasid 26-28 juunil jõud, kohtumispaigaks valiti üks kaunemaid Eestimaa paiku – Köverajärve. Teadagi, järve ja saunaga metsamaja.

Kuna laagri teemaks oli „Legendaarne“, olid enamus kohale tulnud oma tavalises olekus - eks me kõik teeme kord ajalugu. Meeskoor otsis välja (legendaarse) kitarrari ning üheskoos lauldi jälle neid igihaljaid viise. Öhtu oli sume ning juttu jätkus varahommikuni.

Järgmine päev pidi olema karm. Räägiti midagi jooksmisest. Kuna TÜAN-TAM laager on tuntud oma sportliku alatooni poolest, otsustasin ise kohale tulla jalgrattaga. Seega oli mul kõva soojendus eelmise päev tehtud ning vaim valmis. Pärast hommikusööki tuligi minna metsa orienteeruma. Niisiis valisid kõik endale kõige kiiremad ja targemad võitluskaaslased ning panid jooksu. Nii uskumatu, kui see ka polnud, otsustasid mõned inimesed tõesti joosta. Ja – muidugi nad võitsid. Et aega niisa-

Kui laager lõppes, olid Rollole varbavahele suurest palli ära toomisest lestad kasvanud...

ma mitte tuulde loopida, kaevas meeskoor vaiad maasse ja sättis üles võrgu. Kui võrkpallist isu täis sai, mängiti jalgpalli. Vahepalana toimus ka ajugümnaastikat.

Öhtu hakul, kui kõhud taas tühjenema hakkasid, kogunesid koorid lõkketule ümber ning jällegi toodi välja kitarrid. Enamik jätkas pidu legendaarselt-traditsionaalselt aovalguseni. Või päris nii kaua mitte, sest esimeste valguskiirtega tõusin ma üles – tee kutsus, ratas oli vaja Tartusse viia. Öhk oli karge. Varahommikune udu kattis järve, kui paadisillal kohvi jõin. Paarist telgist kostis väsinud norinat. Linnud vaikisid.

Hetk mõtisklust ning siis võis minna. Mina olin rahul - sporti nii palju kui süda kutsus, hea seltskond, laulu lõuaotsani. Saun. Järv. Igaühele midagi. Kes kohal polnud, ei tea, millest ta ilma jäi. Järgmine aasta aga on kõigil uus võimalus.

Surematu suusalaager

Hõissaa, jah pulmad!

Annika Veske, 1 alt

„Kas sulle suusatada meeldib?“ Ega seda küsimust meie koori noorliikmetelt iga aasta alguses niisama küsita! Nimelt on iga koorihooaja üheks tippsündmuseks (peale laulmise muidugi) veebruaris TTÜ Meeskoori vahvate mees-tega toimuv suusalaager. Nimi võib esialgu ära hirmutada, kuid tegemist pole tõsiste tippsportlaste kokkutulekuga. Väike spordipisik mööda külgi muidugi maha ei jookse!

Viimane meeleolukas suusalaager peeti maha Kääriku lähedal Piiri spordibaasis. Ürituse stiilist „Jumal tänatud, et sa siin oled!“ kujunes (väikestest äpardustest hoolimata) suurejooneline pulmapidu. Äpardus nimelt seisnes selles, et pruudirööv oli toimunud juba teel laagrisse. Suusalaargi reede-õhtuste tegemiste hulka kuulus lisaks sotsialiseerumisele aga ka laagri-rebaste ristimine ning meeletu tantsupidu varaste hommikutundideni.

Kuna selle aasta talv suure lumega ei hellitanud, toimus tavapärase suusamatka asemel kepikõnd. „Keppimise“ vahele peeti maha mitmeid omavahelelisi mõõduvõtmisi, kus demonstreeriti ilu- ja jõunumbreid. „Kirsiks“ koogi otsas oli laupäeva öösel toimuv öine orienteerumine, millele järgnes väsinud ihuliikmete turgutamine saunalaual. Eelnevatel aastatel oleme saanud laagris ka tähistava all õdusa valguse ja muusika saatel uisutada, tänu kliimasoojenemisele viimasel aastal seda lõbu kahjuks tunda ei saanud. Saab näha, mida kallis ilmataat meile sel aastal kingib.

Olen kooris laulnud juba 4 aastat, kuid suusalaagris olen käinud vaid kahel viimasel hooajal. Soovitan soojalt minu viga mitte korrata ning liituda suusalaagri fännide perega juba esimesel kooris oldud aastal! Suusalaagris näeme.

PS: kiirematele on mul välja laenata paar suuski-keppe-saapaid!

Maret Mursa-Tormise järgmise õpiku kaanepilt - vabastatud lihaspoistega TÜAN Põltsamaal

Laululaager

lõdva kuklaga

Pille Säälik, I alt

Kaua tehtud, kaunikene, saaks ka selle ürituse motoks panna. Plaan kut- suda naiskoorile külla alexanderitehni- ka õpetaja mõlkus meie dirigendi peas juba 2006. aasta suvel, kuid ootamatult saime teada, et selle müstilise tehnika õpetaja on ülinõutud spetsialist (šõna otseses mõttes – käed tööd täis) ja nii saigi Maret Mursa-Tormis naiskooriga kokku alles 2008. aasta veebruaris. Maret ja oks oli see esimene kord õpe- tada nii suurt gruppi ning meil toimus tänu temale esmakordne tutvumine oma lihaspoisikestega.

No mismoodi siis asi välja nägi? Kõi- gepealt väike reedeõhtune loeng - rää- giti väikeste laste ökonoomsest liiku- misviisist, täiskasvanute külgeõpitud poosidest ja sundasendeist ning sel- lest, miks lapsed koolipingis nihelevad ja milleks see hea on. Samuti sellest, et ujumine ja ratsutamine on eriti pingeid

lõdvendavad harrastused. Järgmisel hommikul kamandati kogu naiskamp peahoone aulasse, kus me üritasime oma kukla vabaks lasta ja siis Tormise (Veljo) „Sügismaastike“ viiendat ja kõige kõledamat osa, „Tuult kõnnumaa kohal“ laulda. See oli naljakas tunne – põlved pidid pisut krõnksus olema ja kukal pidi jätkuvalt vaba olema ja käed ei tohtinud rusikas olla.

Karm kõnnumaa tuul muutus sel- le peale sinepikollaseks ja pehmeks olluseks ja vajus jõuetult põrandale. Paar neiu minestas moe pärast. Edasi võtsime paaridesse ja püüdsime sun- dimatu ja positiivsusest pakatava Ma- reti näpunäidete varal otsustada, kas partneri käe- ja jalalihased on pidevalt pisut krambis või mitte. Lauljate lihas- te diversiteet oli muidugi seinast seina, leidus igasuguseid vārdvorme. Maret laiutas käsi ja ütles, et tööd oleks ter- veks nädalaks. Meil aga oli vaid pool- teist päeva. Selle viivu jooksul püüdsi-

meigi siis nii palju kui võimalik oma keha nähtamatuid kangisüsteeme tunnetada ja mõttetuid tühikäike välja lülitama õp- pida.

Oli neid, kes laagri lõpuks arusaama- tusest õlgu kehtasid (kui need üldse nii palju selle aja jooksul liikuma olid haka- nud), kuid enamik leidis siiski asja väga põneva olevat ja püüab siiani helgemail lavahetkil ette kujutada, et laulab vaba kuklaga ja ainult ninajuurelihased on ülemise moka tõstmisest pisut kont- rakteerunud, ülejäänud keha aga sei- sab ja häälitseb absoluutselt ökonoom- selt ning hambadki resoneerivad suure amplituudiga. Jah. Eks oli ka neid, kes leidsid, et paljuski oli räägitu sama, mida meile proovis iga kord õpetatak- se, ainult uudse nurga alt. Halleluuja. Nüüd mööduvad meie proovid tasahilju niheledes ja kontsertidel on lauljanais- te jalad heledate seelikute varjus vähe vedrutavad.

Presidentide tõehetk

	K	M	P	I
Kas oled kunagi kahetsenud oma otsust saada naiskoori presidendiks?	Ei	Ei	Ei	Ei
Kas oled valetanud proovist puudumise põhjuse kohta?	Ei	Jah	Ei	Jah
Kas oled esinemisriided kunagi enne kontserti triikimata jätnud?	Ei	Jah	Jah	Jah
Kas oled naiskoori kontserdil kõvasti ja valesti laulnud?	Jah	Ei	Jah	Jah
Kas oled enne tähtsat kontserti/laululaagrit eelneval õhtul pidutsenud?	Jah	Jah	Jah	Jah
Kas oled kunagi kosilaskoori liikmesse armunud olnud?	Jah	Ei	Jah	Jah
Kas vahel unistad samal ajal, kui Triin kirjeldab teose dünaamikat või selgitab vokaalpositsiooni?	Jah	Ei	Jah	Jah
Kas tunned end süüdi, kui Sa ei lähe TYKKi kontserti kuulama	Ei	Jah	Jah	Jah
Kas oled tundnud, et Sina kui president pead kõik ise ära tegema?	Ei	Ei	Ei	Ei
Kas oled koori tõttu pidanud midagi tööl või eraelus ohverdama	Jah	Jah	Jah	Jaa
Kas presidendiks olemine pani Sind rohkem oma välimuse/käitumise eest hoolitsema?	Ei/Jah	Jah	Jah	Ei
Kas tugev president ja keskpärane juhatus on parem kui keskpärane president ja tugev juhatus?	Jah	Ei	Jah	Jah
Kas saadaksid oma tütreid naiskoori kerge südamega?	Jah	Jah	Jah	Jah
Kas oled naiskoori peol oksendanud?	Jah	Jah	Jah	Ei
Kas arvad, et oled olnud koorile heaks eeskujuks?	Jah	Jah	Jah	Jah

Triin Sakermäe, I sopran

Selle "tõehetke" eesmärk polnud panna praegust ja endisi presidente rambivalgusse, esitades neile piinlikke küsimusi nende eraelu kohta. Loodetavasti valgustavad mõned küsimused ja vastused tavalisele koorilauljale presidendiks olemise tagamaid ning ehk annab küsitlus ka aimu presidentide naiskoori-vaimust. Vastuste õigsust kontrollis küsija vastajale sügavalt silma vaadates. Tõe eest auhindu ei jagatud.

Kristi

2000-2002

Maarja

2003-2006

Pille

2006-2008

Ingrid

2008-2009

Kojuigatsuse mitu nägu

Ilke pole kunagi oma elus metsas pissil käinud ja esimese õunasüdame söi ta ära 2008 sügisiseses laululaagris. Palju õnne!

Kes on Ilke?

Nimi: Ilke Jaspers

Viibib Eestis: 2007-2009, teeb TÜ-s riigiteadustes (Baltic Study's) magistriõpinguid

Ilke on üks Tartu Geinoorte aktivistidest, lisainfot leiab: tartu.vikerliit.eu

Janika Aav, I alt

Milline on su varasem koorikogemus? Kuidas see erineb naiskoorist?

Ma läksin koori 6-selt – kooli lastekoori. Kuna ma käisin kantiiklikus koolis ja selle dirigent

oli preester, siis me laulsime tihti kirikus. Hiljem osalesin ma oma isa dirigeeritavas nooretkooris. 18aastaselt läksin oma praegusse koori. See on küll väike, kuid päris hea koor.

Varem olin ma kogu aeg sopran, nüüd alt, see on kindlasti varasemast erinev. Eelmises kooris oli meil distsipliiniga probleeme, lauljad jutustasid omavahel proovis päris palju. TÜANs ollakse enamiku ajast vait ja ka jõutakse igale poole enamasti õigeaegselt. Samuti on meil tihedamalt suuremaid esinemisi.

Mis on koor sulle õpetanud?

Eelkõige olen ma õppinud laulma.

Ma pole kunagi olnud nii nõudlikus kooris. Meil saab alati palju nalja, kuid peale selle tehakse ka palju tööd. Tänu TÜAN-le tunnen, et tahan uuesti hakata muusikaga tõsisemalt tegelma. Kui koju lähen, hakkam laulutunde võtma. Tahaksin ka leida uue koori, kus on sama kõrged nõudmised kui meil. Välismaalasena on mulle kogemuse andnud ka muidugi eestlaste seas olemine. Naiskoor on mul ainuke koht, kus ma nii tihedalt eestlastega kokku puutun.

Mida oled naiskooris olles teinud oma elus esimest korda?

Esimest korda elus olen laulnud eesti keeles:) Olen ka harjunud vait olema. Muidu olen ma väga

jutukas ja elav, aga proovi ajal ma tean, et pean ennast tagasi hoidma. Esimest korda võtsin osa ka sellisest eestlaste rahvatraditsioonist nagu mardijooks. See oli minu jaoks huvitav, kuna mulle tundub, et eestlased rõhutavad riietumisega väga oma sugu. Seetõttu oli huvitav, kui ühel õhtul kõik riietusid nagu mehed.

Kas sa tunnend, et oled meie kooris vastu võetud kui välismaalane/seksuaalvähemus?

Jah. Väljatulek oli küll pisut raske, aga ma ei tundnud halba reaktsiooni. Võib olla, et need inimesed lihtsalt ei suhtle minuga. Välismaalaseks on raskem, kuna inimesed ei tule ise mu juurde ja ei hakka rääkima. Ka Siin on kooris laulmine auasi, minu kodumaal on see suuremas tihti aga nõmeduse tunnus. grupis koos olles ei minda eriti inglise keelele üle. Minu esimesed kuud kooris olid väga rasked, eesti keel oli raske. Õnneks aitas mind väga minu naiskoori ema Siret, kes käskis siis, kui ma koorist loobuda tahtsin, mul ikka koori tulla. Hiljem tundsin ennast juba paremini ning nüüd ei kujuta ma elu koorita ettegi. Koor teeb tuju heaks, kui see kodus olles halvaks kipub minema.

Kas sa soovitaksid naiskoori kogemust ka teistele vahetusüliõpilastele?

Muidugi. Eesti muusika tekitab hea tunde – see on romantiline. Triin on ka suurepärane – kui ta on rõõmus, siis on ta ikka tõeliselt rõõmus. Ma tunnen, et kõik pingutavad. Ainuüksi ka see annab palju, et olen eestlaste seas ning kannan eestlaste rahvariideid. Nii õpib teist kultuuri väga hästi tundma.

Kas meie naiskoori naine esindab tüüpilist eestlast?

Osa TÜANI tüdrukuid kindlasti, kes on vaiksed, tagasihoidlikud ja rahulikud. Teine osa jälle pole, näiteks II alt. Tavaliselt arvatakse, et

koorilauljad on nohikud, vähemalt Belgias küll. Eestis see nii pole. Kui ma ütlen, et ma laulan kooris, siis öeldakse tihti: “Wow!”. Siin on kooris laulmine auasi, minu kodumaal on see tihti aga nõmeduse tunnus.

Mis on kõige veidram asi naiskoori traditsioonides?

Minu jaoks on natuke harjumatu enne kontserti oma välimuse eest nii palju hoolitseda. Siiski ei tule mulle meelde ühtegi traditsiooni, mis mulle ei meeldi. Vastupidi, meil on nii palju väga toredaid kombeid. Moto laulmine on lahe, tahan kindlasti selle asja oma Belgia kooris juurutada, kuna selline tegevus loob suure ühtsuse. Ka emade traditsioon on vajalik, et noorel lauljal oleks keegi, kes tema käekäigu pärast kogu aeg muretseb.

Mida sa meie koori juures muudaksid?

Paremaks muudaksin ma meie organiseerimispoolt, näiteks seda, et meie saalid oleksid kontsertidel rohkem täis ja ka meie majanduslik pool oleks rohkem tasakaalus. Samuti tahaksin ma koori rohkem ühtsust. See on küll olemas häälerühmasiseselt, kuid mitte terves kooris. Võib-olla on seda aga võimatu saavutada, sest meid on ikkagi ju 50. Meie repertuaari tahaksin ka rohkem hoogsamaid lugusid, näiteks nagu oli “El Hambo”, et publik ei väsiks.

Mis on su lemmiklaul meie repertuaaris?

Enne oli “Koituigatsus”. Ükskord aulaproovi ajal hakkasin ma seda lauldes peaaegu nutma, kuna mul tuleb selle lauluga alati Belgia kodu ja selle igatsus meelde. Nüüd meeldib väga “See kauge hääl”.

Ülestähendusi noodiservalt

Kristi Kuningas, I alt

Triin:

- “Ole külm, ole kuum, aga leige sa olla ei tohi! See on minu õpetus, käige selle järgi!”

- “Täna ei olnud saaki. Kõik olid tenorid.” (noorte vastuvõtu ajal)

- “Mina otsustasin juba sünnitusmajas, et elan oma elu nii keeruliseks kui võimalik.”

- “Tahtsin teile midagi ilusat öelda, aga... meelest läks ära.”

- “Mida dirigent teeb? Tirib.”

- “Teie naerate, aga mina nimetan seda tööks.”

- “Kus viga näed laita, seal laida nii kuis jaksad.”

- “Teie seminaride pärast lõpetan ma hullumajas.” Täpp: “Me lõpetame ka nende seminaride pärast hullumajas.” Dirigent: “Mis teeme siis?” Täpp: “Teeme hullumaja naiskoori!”

- “No kas on vaja hüpelda nagu väikesed konnakesed? Mina parem seoks. No eks seo siis, ütlevad nemad vastu.”

- “Kes õigesti ei plaksuta, sellel võetakse muusikakooli diplom ära. Ühed pannakse ka sisse. Ja nendest diplomitest saab minu koju suur hunnik.” (Sök Herren)

- Triin: “Ma pidevalt ei kuule seda tertsi. Milles küsimus? Pean kõrvu pesema või?”

Hääl sopranist: “Jah.”

Ene:

- “Ulud, ulud, ulud, dünaamikat ei tee ja siis lähed jurtsti vale noodi peale.” (“Sinu aknal tuvid”)

- “Kui sa istud jalg üle põlve, saad sa veresooned.”

Viviane:

- “Kõrge noodi peal olid sopranil soolikad pealae peal koos.”

Millisesse häälerühma sa tõeliselt kuulud?

Oled sa vahel tundnud, et su partii ei haaku su hingeeluga? Et sa oled valge laik mustade kampsunite vahel või roheline roosade meres? Kui sind huvitab, millisesse häälerühma sa tõeliselt kuulud, siis ole julge ja läbi test. Sõltumatute Šveitsi teadlaste poolt koostatud küsimustik annab adekvaatse ja ausa (seega võib valu ja vaeva põhjustada...) tulemuse ning ei ole vaidlustatav!

1. Millal jõuad proovi?

- Aegsasti
- Napilt
- Tulen siis, kui jõuan ja lapsehoidja leian
- Kui ma just komandeeringus pole, siis õigeaks ajaks

2. Seda laulu on mõnus laulda

- Sireli, kas mul õnne
- Sinu aknal tuvid
- El hambo
- Moto

3. See laul on mu kirstunael

- Sancta Maria
- Domine non sum dignus
- Tuvid
- „Näi“

4. Kui Triin teeb mulle märkus, siis mina...

- ...kortsutan kulmu
- ...“ta vist ei rääkinud minuga?”
- ...vaatan suurte silmadega talle otsa ja teen kurba nägu
- ...“ ma ju lasin lõua alla... „

5. Mis värvi riideid eelistad kanda?

- Musta
- Roosat
- Vahet pole
- Midagi maalähedast

6. Minu hääl meenutab parematel päevadel...

- kirsse
- virsikut
- Eriti mahlast ploomi või suisa melonit
- Ploomi

7. Mis värvi on su juuksed?

- Naturaalne kartulikoor
- Tumedamapoolsed
- Blondid, loomulikult
- Muutub tihti

8. Milline Triini märkus puudutab sind enim?

- „Kas ma pean teile lähemale astuma, et te reageeriksite?“
- „Intensiivsemalt!“
- „Piano ei tähenda *ritenuto*“
- „Jõudke ometi kokkuleppele!“

9. Kuidas suhtud lastesse?

- Mul juba on
- Tahan vähemalt kahte, aga kiiret pole...
- Bioloogiline kell tiksub
- Mismõttes? Meil ongi ju lastekoor?!

10. Millised mehed sulle meeldivad?

- Kammerkoorimehed, loomulikult!
- TAM
- Tipikad
- Peaasi, et mitte koorilauljad...

Hea näide murest murtud teisest sopranist...

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	1	3	2	4	4	1	2	1	4	4
B	2	4	3	3	1	2	4	3	2	1
C	4	1	1	2	2	4	1	4	3	3
D	3	2	4	1	3	3	3	2	1	2

Leia nüüd statistiline mood, ehk levinuim number oma vastusevariantide seast. Kui tuleb mitu numbrit, siis võta keskmine.

Number 1 Kipud aeg-ajalt unustama, et sinu partii tegelikult ei pruugi olla kõige olulisem ja mõnikord harva võib esineda probleeme suu avamisega. Üldiselt armastad sa helgeid ja naiselikke toone ja rahulikku lärmivaba keskkonda. Erinevalt teistest häälerühmadest oled ainuke, kes dieedipidamisse (v.a Tiiu!) tõsiselt suhtuda suudab. Vabal ajal laulad ehk mõnes ansamblis või oled suisa solist, kooris oled sa ebaõnnestumiste hirmus II soprani kõrval üks suurimaid pabistajaid. Või vaidled vastu, kallid esimene sopran?

Number 2 Sul on tihe töö ja/või kooligraafik, kuid hoolimata kõigest võtad sa koorilaulu suure tõsidusega. Vahel natuke liiga suure tõsidusega. Muretsed õigete nootide pärast sedavõrd, et teinekord suurest hirmust jätkadki mõne koha laulmata. Proovist puudud ainult siis, kui surm on ukse ees või kuri vanem õde sulle nõus pole normaalset vahetust kirja panema. Riietusstiil on sul tõenäoliselt üsna (rahvus)romantiline, koolis olid priimus. Sa oled teine sopran.

Number 3 Elus juhtub igasuguseid asju ja kõige pärast pole mõtet hüpesse minna, sellest oled juba varakult aru saanud. Kui Ene just näpuga ei näita, siis ilmselt pole viga sinus. Mõnus kõrgus laulmiseks ja pingevaba ellusuhtumine käivad sinu puhul käsikäes, töö tahab tegemist, elu elamist, liiga tihti koori nimel ohverdama ei kipu. Tõenäoliselt oled sportlik ja seiklushimuline ja sulle meeldib väga pidutseda, suusalaagri jätkad vahele ainult siis, kui sul on tuhud või komandeering. Nii et vähemalt hingelt oled sa esimene alt.

Number 4 Nilbe huumor ja sügav tämber, kes neid jõuaks lahuta. Sinu tegutsemises on teatud vahemerelik ellusuhtumine – kiiret pole kunagi ja toit peab maitsev olema! Väljaspool laulmist oled sa tegelikult üsna elavaloomuline ja aktiivne inimene, kuid koorimuusikas hoiad emotsioone vaos ja publikule grimassidega vaatamängu ei paku. Oled närvilisele sopranite salgale kindel ankur. Tundsid end ära, teine alt?

Krõõt Raudsepp ja Grill Sütt

TÜAN-i noortliikmed lennujaamas konkursinärvi maandamas

Laura Mähar, II alt

Kas tunnete pealkirjas nimetat kauneid naisterahvaid? Ah et mitte? Mina pole neist kah kahjuks miskit kuulnud. Põhjuseks on meie suurepärase koori lauljad, kes sõprade heast südamest tulevaid lahkeid soovitusi ära põlgavad.

Järgnevalt toon mõned näited geniaalsetest nimeideedest, mis paraku veel rakendust ei ole leidnud:

Grill Sütt, Kirill Sütt, Sök Sütt, Knut Sütt, Vaike Sütt, Triin Sütt, Sööt Sütt

Kogu eelneva lennuka ideedetulva lükkas tagasi meie esisolist Piret ja nimetas oma lapse Kätliniks (sic!). Aga küll ta majandusdepressiooni säästupirni valguses järgmise lapse jaoks mõne väljakäidud ideedest kasutusele võtab, sest vaata, Pirts-Piret, uute ideede jaoks ei ole naiskoori 2009-2010 hooaja eelarves raha ette nähtud ja Kulkalt ka küsida ei saa, sest nende raha läheb arutelude „Kultuurikatel versus Linnateater“ korraldamiseks.

Kas kujutate ette pilti: Vesiveski, raske töö, heinategu, Krõõt tuleb värskelt lüpstud piimaga Pitsiliste Akendega Verandale oma igivanale

ja tööst räsitud kortsus emale, ahjusuu ees varbaid soojendavale Maele, kosutust pakkuma. Minu silme ette tuleb kohe päris selge pilt (ja Mae on sellel pildil tõesti vägga kortsus). Krõõt olnuks ilus nimi maalapsele, väga klassikaline ja väga Tammsaare. Mae otsustas aga argipäevast mööda vaadata ja oma lapsele lille nime anda. Noh hästi, Roosil on kaunis nimi küll, aga edaspidiseks soovitan sul siis sirget joont hoida ja järgmiseidki lapsi lilledeks nimetada, miks mitte näiteks Jorjen või Gladiool.

Eelpool on kirjeldatud vaid murdosa raskustest, mis naiskoori naised oma lastele nime nuputamisel läbinud on. Kui kellelgi on kavatsus lähitulevikus sama teemaga pead murdma hakata, soovitan ideede puudusel abi otsida hea sõbra Tiit Tulleratsu veergudelt: Postimehe andmetel olid oktoobris populaarsemad poistenimed aniel, Kristjan, Marcus / Markus, Martin ja Sander, tüdrukutele pandi sagedasti nimeks Anna, Darja, Karina, Alina ja Evelina. Harvaesinevad poisinimed olid oktoobris näiteks Kren, Ramol, Tõnn ja Ülör. Tüdrukutele pandi üksikutel juhtudel nimeks Eneken Lill, Madiken, Tähe Helk ja Säde Leen.

Abruka laulupidu

TÜKK-i meeste iidne naiseröövi praktika on Eesti genofondi varemgi elujõulisena hoidnud, tihedamad sidemed võõraste kooridega mõjuvad kõigi tervisele hästi!

Mari Tuulik

TÜAN-i Tallinna Vilistlaskoor

Triini kolme koori Abruka -laulupeo idee sündis poolteist aastat tagasi lubinokkade laululaagris Jänedal, Musta Täku Talli lõunalauas. Triin jäi esmalt väga mõtlikuks ning oli tükk aega vait, siis aga küsis: „Kuidas sa seda ette kujutad?“

Maalisin talle siis pildi uhiuuest laululavast (tookord veel valmimata), mis tuleks sisse laulda ja romantilisest merereisist, et sellele lavale jõuda. Küll aga ei osanud siis arvata, et laululava asemele saame vabaõhulava ja päikesepaistelise ilma asemele vihma, mille tõttu päevakavas üks ja teine asi ära jäi. Korraldajana võin kõik viltulaskmised ja möödapanekud peale ilma enda peale võtta. Aga lohutuseks olgu öeldud, et kui meil ainult tibus, siis Kuressaares oli tõeline paduvihm (teatavasti peeti seal Meeskooride laulupäeva).

Kuidas meie laulupäev välja kukkus, küllap kirjutate ise, kuidas aga laulupidu Abruka inimeste meelest oli, sellest räägiti elavalt suve otsa. Suureks üllatuseks oli juba see, et seltsimajal ehk „Abruka majal“ on väga hea akustika. Laupäevane kontsert oli selles majas üldse esimene ja arvatavasti ei jää viimaseks. Järgmiseks aastaks on juba mitu kontserti kavas..

Kuulajate hulgas oli ka mitmeid kultuuriinimesi, kes kõik vaimustunult tänasid suurepärase laulu eest. Ning oldi meelitatud, et nii kõrgetasemelised koorid üldse vaevaks võtsid Abruka tulla. Kontserdile järgnenud „diskosimmanil“ istusid saare „noored“ sõna otsese mõttes lummatult, hiljem oli küla peal kuulda, et nii võimsat ja hoogsat pidu polevat nad uneski osanud ette näha. Tegelikult oli jah võimas.

Pühapäevahommikune „Äratuslaul“ kujunes tegelikult rohkem ter-

vituslauluks saare vanimatele elanikele, kelle õuede peal ju lauldi ja kes ise olid väga vara jalul. Abruka memmed olid pisarateni liigutatud sellisest tähelepanust ja mis seal salata, mõnigi lubinokk tunnistas, et temalgi oli silm märjaks läinud. Tervituslaulu viimased laulud kõlasisid saarevahi Reinu turismitalu õuel ja Reinule peab au andma, sest tänu temale oli juba juuni keskpaigaks pool saare heinast niidetud ja tema veoautokastis ka kõikide lauljate varustus sadamast ära ja tagasi veetud. Ka temagi oli sellisest tähelepanust liigutatud.

Ja küllap mõjus kõigile ka ilus lõppakkord, kui lubinokk Malle kinkis Triinile, meie väsimatule dirigendile, I Naiskooride Laulupäeva märgi 1933.aastast. See intiimne pidu ju ei olnudki mõeldud suurtele rahvahulkadele, vaid eelkõige meie enestele ja neile õnnelikele, kes juhtusid meid kuulama.

Emad ja tütred

Pole harvad juhused, kui lauljad ei saa proovi tulla, kuna väga raske on leida lapsehoidjat. Mis aga saab, kui need lapsed, juhul kui nad on tütred, suureks sirguvad? Mõni neist näiteks on leidnud tee naiskoori juurde.

Mõte kirjutada emadest ja tütardest tekkis noorlauljatega vesteldes sügiseses laulaagris Otepää lähistel, kus traditsioonilisele proovipäevale ja rebaste ristimisele järgnes lauamänguõhtu. Olgu siinkohal mainitud, et eriti rebasesaagirohke oli 2008 sügis I sopranile ning täielik ikaldus valitses II aldus, järgnevalt võtavad sõna aga kuldse kesktee häälerühmaesindajad. Oma emadega vestlesid Helen Lempu II sopranist ja Triinu I aldus.

TRIIN JA LUBI-NOKAD

Nad on maru targad naised. Ma pole üheksa aasta jooksul mitte ühtegi intriigi kogunud. Kõik asjad lahendatakse rahulikult ära ja suuri ekstreemsusi üldse ei teki. Täiesti uskumatu seltskond! Sellepärast ma käin neid hoolimata kõigest Tallinnas juhatamas. Selles on midagi, mida mul on füüsiliselt vaja, midagi, mida ma ei saa ei teilt ega kammerkoorilt. See on tohutult armas ja mõnus tunne, kui sa lähed kellelegi korda. Kui üks ei pane tähele, siis keegi teine märkab kindlasti. Nad tõesti hoiavad mind ja mu retsevad mu pärast - enamasti muidugi liiga palju – aga see emalik hoolitsus ja kaitsutud olemine meeldib mulle.

Naiskoori vaimsus on vilistlaskooris kindlalt olemas. Ma ei tea, mis jõuga ta seal täiesti muutumatul kujul püsib, aga jumal tänatud, et ta alles on! Kui mina sinna koori läksin oli tunne, nagu ma teaksin neid inimesi juba ammu, meie jutud klappisid kohe. Õhkkond, meelsus ja meeleolu olid oli niivõrd tuttavad ja kodused. Ma olen ju samamoodi ülikooli naiskooris käinud – mingit kohanemist ei olnudki vaja. Ilmselt on ülikooliaeg ja ülikooli naiskoor neid niivõrd kujundanud ja neisse nii sisse jäänud. Naiskoor on nende elustiil ja nad vist ei oskagi kuidagi teistmoodi olla.

Triin Koch,

TÜAN-i, TÜKK-i ja TÜAN-i Tallinna Vilistlaskoori dirigent

Esimesed kooriproovid emaüsas...

Arstid on ammu tõestanud, et sünnieelne keskkond avaldab inimesele hilisemas elus head mõju.

Helen Lempu, II sopran

Oma tütreaga jutles Eve Lempu (Rohumaa), kunagine TRÜANI laulja (1978-1988, II alt). Jutu pani kirja Helen, TÜANI noorlaulja (2008-... , II sopran).

Mina olen naiskoori proovides käinud oma elu kõige esimesed 9 kuud. Minu ema läks TRÜ AN-i laulma II kursusel ja laulis seal 9 aastat. Tegelikult käis minu ema vapralt proovis ka veel sel teispäeval, kui õhtul läks mind Toomele sünnitama (koorilauljale ko-

haselt sündisin aga nädala teisel tähtsal päeval - neljapäeval), nii olengi käinud 9 kuud naiskoori proovis ise seda teadmata.

Ema nimetab naiskooris oldud aastaid kaunimateks tema elus. Eks eelkõige muidugi sellepärast, et nad olid noored. Teiseks poleks olnud ülikoolis veedetud aeg pooltki nii huvitav ja vaheldusrikas, kui seoses naiskooris laulmisega. Muidugi käis elu tõesti "naiskoori kella" järele. Ega asjata ei öeldud, et TRÜ AN = türann. Kes seda aktsepteeris, see jäi laulma aastateks, kellele see ei sobinud, need kadusid vaikselt ära. Minu suureks üllatuseks on minu mõlemad emad (nii minu ema Eve kui laulema Helene) kooris tehnilise ameti peal olnud. Samuti pidas mu ema laekuri ametit. Presidenti nimetati toona esiniseks.

Emal ajal oli kooris üks kirjutamata reegel: laulma jäid isiksused. Ta mäletab oma lauluajast väga paljusid tüdrukuid. Ajavad praegugi veel tänaval juttu, kui trehuvad. Nalja sai tema ajal kooris palju ja naljad olid heatahtlikud. Suur naerutaja oli muidugi Vaike Uibopuu. Vaike oli ikka öelnud, et ta peab neid õhtusel ajal üles ajama ja ellu äratama, et me midagi ilusat suudaks luua.

Naiskooris räägiti tolle aja kohta üldse paljudest asjadest otse ja keerutamata. Aeg oli ju selline, et nõukogude võimu ja vene valitsuse vastu midagi väga öelda ei võinud. Aga kui miski oli jama, siis kooriproovis öeldi küll. Need jutud jäid kooriliikmete vahele ja ema teada, kedagi mõttevabaduse eest ei represseeritud. "Usun, et Vaike Uibopuu on terve põlvkonna naistudengite, kes käisid Naiskooris laulmas, maailmavaadet kujundanud. Ja seda heas mõttes!"

Nii nagu meile, tehti ka siis „luukambreid“ ja vahel juhtus, et mõnda lauljat ei lubatud lavale või reisile. See oli muidugi asjaosalisele valus. Samas laulis ema ajal kooris umbes 80 lauljat, nii et väljas

käidi alati kahe bussiga: blondide sopranite ja brünettide altide bussiga. Tol ajal kogunes mõnel sügisel lauldasoovijaid kokku saja ringis, kuid kevadeks maandus lauljate arv sujuvalt 80-le.

Tema laulmisaega jääb lisaks mitmetele laulupidudele ja tihedale kontserttegevusele ka kaks suurüritust – Tartu linna 950. juubel 1980. aastal ja Tartu Ülikooli 350. juubel 1982. aastal. Tartu linna juubeliks tehti suurejooneline ajalooline etendus ülikooli peahoone ees, kus naiskoorlastel oli päris suur roll – nii kaunites kostüümides kõndijatena kui ka esinejatena.

Ülikooli juubelikontsert oli Vane muise kontserdisaalis. Selleks otsustarbeks oli tellitud spetsiaalne kantaat Anti Margustelt, dirigeeris Peeter Lilje ning laval oli ERSO ning naiskoor ja samuti TAM. Iga tahes ruumi oli vähe, rahvast palju ning kõik pillimehed ei mahtunud lava peale ära. Peeter Lilje hõikas korduvalt harfimängijale, kes oli ukse taga (ja kes oli rahvuselt venelane): harfa -nüüd on teie kord mängida!" Esinemise ajal jäeti üks lahti, siis ta sai ikka õigel ajal oma taktid ära teha.

Ikka joriseb ta oma partiid (II alt) kaasa, kui keegi vaatki imelikult, ei heiduta see mu ema absoluutselt.

"Meeles on kaunis kevadhommik 1986. aasta aprillis, kui olime Riias Daugava kaldapealsel, ninad päikese poole ja nautisime päikest. Hiljem kuulsime, et just sel ajal läks meist üle Tšernobõli tuumapilv." Järgmisel aastal Ungaris koorifestivalil käies jooksid kohalikud poisikesed tüdrukutel sabas ja karjusid „tsernobil, tsernobil“. Aga koorifestivalil läks neil traditsiooniliselt hästi. Auhinnaks oli muuhulgas suur uhke kassett-makk-raadio. Auhinnad pidi aga riigile andma. Nemand aga ei raatsinud. Nii siis ütleski nende tolekordne grupijuht Vello Peedimaa tüdrukutele, et kui keegi piiril küsib midagi selle kohta, siis öelge, et oli kodust kaasas, ta nimi on SONY ja ta on musta värvi. Kõik

läks õnnelikult ning edaspidi sai Vaike proovis neile ette mängida seda, kuidas tüdrukutel jälle elevant kõrva peale oli astunud. Tähtsatel esinemistel tuli aga kõik alati väga hästi välja, nii et ütlemine -raske õppustel, kerge lahingus-pidas paika 100%-liselt. Punane suu oli muide ka siis kohustuslik!

Emal tegi väikese sõpruskonnaga ka ansambli "Käsi pikalt ees," kus lauldi selle aja tuntud repertuaari. Kord õpitud partiid jäävad meelde vist igavesti. Paar aastat tagasi kohtus ema vilistlaskooriga Ventspilsis. Kuna repertuaaris oli emal palju tuttavaid laule, tundis ta ennast nagu tsirkusehobune: "kui dirigent tõstis käed ja algas eelmäng, siis tuli kusagilt ajukurdude vahelt see teadmine, et nüüd tuleb võtta õhku ja ta kohe algab." Samuti on laulupeol. Ikka joriseb ta oma partiid (II alt) kaasa. Emotsioonid on sellisel hetkel tugevamad kainest mõistusest ja see kui keegi vaatabki imelikult, ei heiduta mu ema absoluutselt.

Emal rõhutab, et kaks inimest, kes suurel määral mõjutasid tolle-aegse naiskoori käekäiku on Ene Ahven ja Kadri Leppoja (koormeister ja ka kontsertmeister). Häälseadjad tulid ja läksid, aga nemad olid pikemalt paigas. Kadri ja Rihol on nüüd oma koorid, Ene on jäänud truuks naiskoorile: „Ma loodan, et teda ikka osatakse vääriliselt hinnata, sest "kaadritagune" töö on vägagi oluline!"

Eks ta natuke vabamüüruse moodi ole - sisemine kord ja korrastatus, kõrged eesmärgid, kuulsad vilistlased ja müstiline edu. Ta soovib selle kõige jätkumist ka praeguse dirigendi käe all! Rõõmsaid lauluaastaid meile kõigile!

„Me oleme kaks lauljat, üks noor ja teine vana“

Triinu Arak, I alt

Oma tütre küsimustele vastas Terje, kunagine TÜAN-i laulja (1983-1999, I sopran). Küsimusi küsis Triinu, TÜAN-i noorlaulja (2008-... , I alt).

Hirmud, mured, rõõmud, kui mind kooriproovi saadad.

Mul ei ole hirmu ega muret. Mul on ikka ainult rõõm.

Kas sul on hea meel, et ma laulan TÜAN-s?

Väga. Ülikooli naiskoor on olnud läbi aegade üks Eesti parimaid koore.

Kas sa mäletad, kuidas koorikatsetel käisid?

Jaa. Septembris 1983. Ma ei oleks sinna kindlasti ise läinud, aga mul olid kaksikud klassiõed, kes mind sinna vedasid. Kuigi ma olin enne 11 aastat kooli erinevates koorides laulnud, oli see minnek puhas juhus.

Aga miks mina sinu arva-tes naiskoori läksin?

Sa oled ju sellest peale, kui sa kõndima hakkasid, naiskoori kontsertidel käinud. Oled kasvanud keset koorielu üles. Sa oled harjunud laulma ja koorilaulu kuulama. Ja paljud sinu lähedastest laulavad.

Kas alguses oli kooris väga roheline olla?

Üsna. Värvilisemaks läks asi 1. aasta talvel. Ja päris küpsemiseks kulus mitu aastat.

Millised kooriüritused meeldisid sulle kõige rohkem?

Kõik, välja arvatud luukambrid [ettelaulmised].

Saksamaal pidime me peredes ööbi- ma ja mina koos kahe lauljaga sattusin kummalise vanainimese juurde. Tema maja oli vildakas, seal sees oli 6-7 koera, väga palju kasse, ämblikuvõrgud, suhkru sees olid kassikarvad, toas, kus ööbi- sime, oli aken puruks löödud. See naine passis meid ja ei lubanud välja helistada. See oli päris jube. Me põgenesime sealt taksoga ja ööbisime mujal.

Kui suur võiks olla tõenäosus, et ka mina valin kaasa TAM-st?

(Muigab) See on olemas.

Praegused lauljad hoiavad koori ja dirigenti väga.

Jaa, toona oli ka ikka nii. Ega me igat asja, mis Vaike tegi või ütles, heaks ei kiitnud. Aga dirigenti hoiti ja aktsepteeriti.

Mida sa mulle oma kogemusega soovitaksid?

Pühendu muusikale ja tee kõike, mis parandab sinu muusikalisi võimeid. Suhu- tu lugupidamise ja tähelepanuga neisse, kes sind õpetavad. Su ümber on teised lauljad – märka neid. Oska õigel ajal ära tulla. Selle õige aja peab ise ära tundma. Mina seda kõike, mida teie teete, kindlasti praegu ei jõuaks.

Mida sa nautisid TÜANis lauldes? Millest tunned puudust?

Ma nautisin tõeliselt esimest kuut aastat. Need esimesed kuus aastat olid hääle ja vokaalsete võimete kiire arenemise ajaks. Igal kuul õpid midagi uut muusikast, kaaslastest ja dirigenidest, pidevalt täienes repertuaar, alati oli silmapiiril põnev välisreis. Laulud said nii selgeks, et enamikku neist võiks praegugi esitada. Ja praegu oma kooris naiskoori „kullafondi“ lauldes ongi näiteks nii, et kui minu koori dirigent laulu teistmoodi käsitleb, kui Vaike kunagi pikki aastaid oli teinud, on imelik tunne teisiti laulda.

Sina laulad nüüd Lauliku-tes, mina TÜ naiskooris. Kas me oleme konkurendid?

Ei. Me oleme kaks lauljat, üks noor ja teine vana...

On üks salm :“Kel on laulud laulda, ise teab“. Kas koorilaul võiks olla see midagi, kuhu võiksid tulla need, kel on laulud laulda?

Kui mina olin üliõpilane, ei lubanud poliitiline kord muud, kui olla leninlane. Kooris laulmine oli üks olulisemaid võimalusi enese ja eestluse väljendamiseks. Ja nii me Eesti vabaks laulsimegi...Ja Teie laulge ta paremaks.

Kindlasti.

„Kel on laulud laulda, ise teab..“

Veel eredaid näiteidkoo-rielust. *Triinu koorilauljate tütre- na geenide vastu ei võitle.*

KONKURSID

Mulle meeldib, kuidas kõik hakkavad ühtäkki aduma, et midagi tähtsat on sündimas.
 Mulle meeldib see ärevus, mis mitu päeva enne konkurssi sisse poeb.
 Mulle meeldib see tugev ühtehoidmise tunne, mis enne konkurssi nii selgelt esile tuleb.
 Mulle meeldivad lavale minekut ootavate tüdrukute pabistavad-ärevil-naeratavad näod.
 Mulle meeldivad tottrad naljad, mida paar sekundit enne esinema minekut tehakse, et närvi maandada.
 Mulle meeldib, kui keegi ütleb: "Psst, kõik on lavale kuulda!"
 Mulle meeldib oma koori üle uhke olla.
 Mulle meeldib muusika, mis sünnib, kui kõik annavad endast parima.
 Mulle meeldivad külmavärinad kui kulminatsioon on kulminatsioon.
 Mulle meeldib Dirigendi väljendusrikas ilme, kui sünnib Muusika.
 Mulle meeldib kui *piano* toob kananaha ihule.
 Mulle meeldib tunne, et meie muusikat nauditakse.
 Mulle meeldib laulude vahel salaja naabri käest kinni võtta.
 Mulle meeldib ka lavalt äratulemise tunne, kui kõik läks hästi.

Airi Liiva, II alt

Olgu eestlased tervikuna laulurahvas või mitte - tänu Triinile oleme meie vähemalt sinnapoole teel!

Dirigent Triin Koch
Abidirigent Ene Ahven
Hääleseadja Viviane Kallaste
President Ingrid Maasi
Koorivanem Triin Sakermäe
I soprani häälerühmavanem Triin Sakermäe
II soprani häälerühmavanem Liina Viks
I aldi häälerühmavanem Janika Aav
II aldi häälerühmavanem Algi Margus

Laekur Anneli Lunts
Riietur Leelo Punak
Noodikogu hoidja Eva-Liisa Mälksoo, Tiia Teder
Projektkirjutaja Aili Sarapik
Sekretär+web Kirsi Masso
Arhivaar Eve Rannamäe
Tehniline Helene Urva